

FUTURE HEADLINES

WAT IS FUTURE HEADLINES?

Future Headlines is een creatieve werkvorm waarbij leerlingen nadenken over hoe de toekomst eruit kan zien, door denkbeeldige krantenkoppen te verzinnen. Deze methode helpt hen om te bedenken welke stappen nodig zijn om tot die toekomst te komen⁽²⁵⁾.

De aanpak is gebaseerd op de backcasting-methode, waarbij je eerst een gewenste toekomst voorstelt en je daarna bedenkt welke stappen er nodig zijn om dit toekomstbeeld te realiseren. De methode kan worden ingezet om uiteenlopende maatschappelijke thema's te onderzoeken⁽²⁵⁾.

Door samen toekomstscenario's te bedenken, worden verschillende perspectieven samengebracht. Zo ontdekken leerlingen welke dromen ze delen, maar ook welke hindernissen er zijn om deze waar te maken. Het is een creatieve manier om abstracte ideeën tastbaar te maken en te verkennen hoe verbeelding kan bijdragen aan verandering, bijvoorbeeld in het beleid of in de schoolcontext^(25; 40).

In deze fiche reiken we je een concreet stappenplan aan om *Future Headlines* in te zetten in je klas.

Tijdens een Future Headlines-project werkten 50 leerlingen uit het secundair onderwijs rond het thema inclusief onderwijs en de rol van leersteun. In groepen bedachten de leerlingen mogelijke krantenkoppen voor de toekomst. Ze dachten na over positieve én negatieve scenario's, en over welke rol zijzelf, de leerkrachten en de school hierin kunnen spelen.

Zo bedacht een groepje als positieve krantenkop: "Laatste school voor buitengewoon onderwijs sluit: iedereen leert samen in één school!" Een leerling lichtte deze keuze toe met de woorden: "Dan kan iedereen gewoon blijven waar hij is, en helpt de juf iedereen op zijn eigen manier."

Tegelijkertijd werden ook negatieve toekomstscenario's bedacht, zoals: "Scholen splitsen weer op: jongens en meisjes apart naar school!" Een leerling reageerde hierop: "Ik zou dat echt stom vinden, want dan kan ik niet meer met al mijn vrienden samen leren, want sommige zijn ook meisjes."

WAAROM INZETTEN OP FUTURE HEADLINES?

De methode is leuk en leerzaam, en stimuleert verbeelding én samenwerking. Het helpt leerlingen om na te denken over hoe zij zelf kunnen bijdragen aan veranderingen in hun school of de samenleving. De krantenkoppen maken ideeën tastbaar en geven jongeren een duidelijke stem in gesprekken over de toekomst. De methode biedt meerdere voordelen, waaronder⁽²⁵⁾:

1

1. CREATIVITEIT

Future Headlines stimuleert verbeeldingskracht en maakt het makkelijker om zowel hoopvolle toekomstbeelden als mogelijke obstakels te benoemen..

2

2. SAMEN LEREN DENKEN

Leerlingen leren elkaars ideeën begrijpen en werken samen aan gemeenschappelijke doelen. Dit helpt hen om beter samen te werken met anderen, zowel in de klas als daarbuiten.

3

3. CONCREET EN ACTIEGERICHT

Het formuleren van krantenkoppen maakt toekomstbeelden tastbaar en helpt om gerichte actiepunten te ontwikkelen.

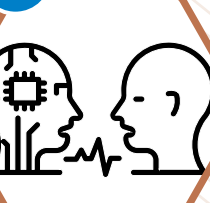
4

4. LAAGDREMPELIG EN EMPOWEREND

De methode biedt een eenvoudige manier om de opinie van jongeren te achterhalen en hen een stem te geven in discussies over de toekomst.

5

5. REFLECTIE EN KRITISCHE DIALOOG

Door leerlingen actief te laten nadenken over de toekomst van maatschappelijke onderwerpen en hen concrete scenario's te laten ontwikkelen, brengen zij belangrijke ideeën aan die anders misschien onderbelicht zouden blijven. De verzamelde krantenkoppen en scenario's kunnen belanghebbenden inspireren en richting geven.

AAN DE SLAG MET *FUTURE HEADLINES*

Doelstellingen

- Inzicht ontwikkelen in hoe maatschappelijke, beleidsmatige en andere trends de toekomst beïnvloeden.
- De rol van verschillende spelers in het realiseren van veranderingen en het vormgeven van de toekomst onderzoeken.
- Verschillende standpunten onderzoeken en deze gebruiken om bredere maatschappelijke vraagstukken te analyseren en te begrijpen.
- Toekomstscenario's creëren en presenteren door kritisch na te denken.

Benodigheden

- Post-its
- Grote vellen papier

Tijdsframe

Voor een volledig en zorgvuldig uitgevoerd *Future Headlines*-project, inclusief alle stappen, is het aanbevolen om minimaal 2 à 3 lesuren te voorzien.

In wat volgt nemen we je stap voor stap mee door het vaste stramien van *Future Headlines*. In de kaders reiken we voorbeelden aan die je op weg kunnen helpen. Pas het aan waar nodig, zodat het perfect aansluit bij jouw school, leerlingen, thema of voorkeuren.

Denk na over manieren om het werk van leerlingen te presenteren in een bredere context, zodat hun stem echt een impact heeft. Dat kan klein, met collega's of medeleerlingen, of groter, door ook ouders, buurtorganisaties of beleidsmakers uit te nodigen.

→ **Bepaal als leerkracht of de *Future Headlines* een individuele of collaboratieve opdracht is.**

1

STAP 1: INTRODUCTIE

Vertel je klas wat jullie gaan doen:

- Wat is het thema van ons *Future Headlines*-project (bv. afval op school, vriendschap, pesten...)? Het is belangrijk om een thema te kiezen dat leerlingen aanspreekt of waarmee ze zich kunnen identificeren. Zo wordt het een betekenisvol project voor hen. Kies iets herkenbaars
- Waarom gaan we hiermee aan de slag?
- Hoe gaan we te werk? Wanneer gaan we hieraan werken? In groepjes of alleen? Hoeveel tijd hebben we? Maak een duidelijke planning.
- Wat gaan we uiteindelijk presenteren?
- Maak duidelijk dat er samengewerkt zal worden en dat goede klasafspraken daarom essentieel zijn. Betrek de leerlingen bij het opstellen van deze afspraken en geef er een creatieve draai aan.

2

STAP 2: VOORSPELENDE KRANTENKOP

Laat de leerlingen kennismaken met verschillende soorten krantenkoppen en zorg dat ze positieve en negatieve krantenkoppen van elkaar kunnen onderscheiden.

Voorbeeldthema: Inclusief onderwijs

- Positieve krantenkop: "Alle scholen zijn nu toegankelijk voor alle kinderen!"
- Negatieve krantenkop: "Kinderen met een beperking moeten naar aparte scholen blijven gaan."

Laat de leerlingen vervolgens zelf drie krantenkoppen bedenken die in de toekomst in het nieuws zouden kunnen verschijnen over het door jullie gekozen thema.

Laat de klasgroep, groep of individuele leerling één krantenkop kiezen, die zij het meest inspirerend vinden. Laat hen deze opschrijven op een groot vel papier.

Je bepaalt als leerkracht zelf of de kop:

- Aan een bepaalde structuur moet voldoen
- Hoopvol of waarschuwend moet zijn
- Heel realistisch of juist fantasierijk is
- Focust op positieve veranderingen of op uitdagingen of onverwachte ontwikkelingen
- Binnen hoeveel jaar die zich afspeelt (bv. 10 jaar later)

3

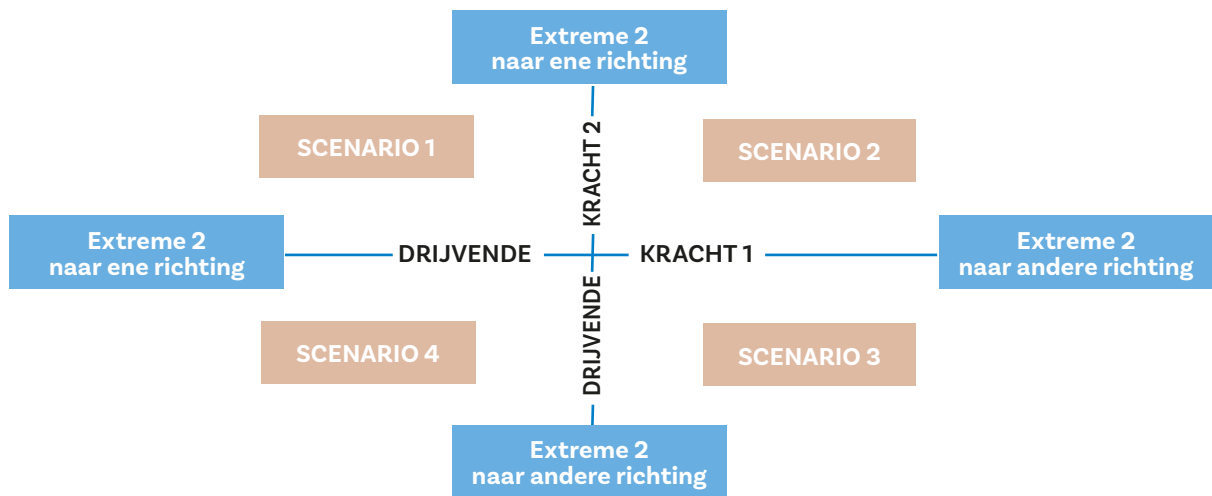

STAP 3: SCENARIO-ONTWIKKELING

Laat leerlingen toekomstige trends analyseren: eerst kijken we naar de dingen die we nu zien en we proberen in te schatten hoe deze zich in de toekomst zullen ontwikkelen.

Laat hen daarna verschillende mogelijke toekomstscenario's bedenken, die ze ook opschrijven op hun groot vel papier.

Bijvoorbeeld: aan de hand van een scenario-sjabloon, waarin we twee belangrijke onzekerheden kiezen.

Voorbeeldthema: Milieu en duurzaamheid

Twee onzekere onderwerpen:

- De hoeveelheid plastic afval (meer of minder?)
- Hoeveel mensen recycelen of gebruiken herbruikbare materialen?

Met deze twee onzekerheden kunnen we vier verschillende scenario's maken:

- Scenario 1 (Meer plastic, minder recycelen): De oceanen worden steeds voller met plastic, en steeds minder mensen doen hun best om plastic te vermijden of te recycelen.
- Scenario 2 (Meer plastic, meer recycelen): De oceanen raken vol met plastic, maar steeds meer mensen proberen te recycelen en alternatieven te vinden.
- Scenario 3 (Minder plastic, minder recycelen): Mensen gebruiken minder plastic, maar er wordt niet veel gerecycled, dus de schade blijft.
- Scenario 4 (Minder plastic, meer recycelen): Iedereen stopt met het gebruiken van plastic en recycleert wat ze kunnen, waardoor de oceanen schoon blijven⁽⁶⁾.

Nodig de leerlingen uit om na te denken over ontwikkelingen die ertoe zouden kunnen leiden dat deze krantenkop werkelijkheid wordt. Vragen waarop zij zich kunnen baseren zijn bijvoorbeeld:

- Welke beslissingen, gebeurtenissen, acties, beleidsmaatregelen of innovaties leiden tot dit toekomstbeeld?
- Wat beweegt er allemaal binnen de samenleving en op politiek vlak?
- Wie speelt hier een belangrijke rol? Wat kunnen ze zelf doen? Wat kan de leerkracht doen? Wat kan de maatschappij doen? Wat kan de burgemeester of de regering doen? Zo krijgen leerlingen inzicht in de verschillende niveaus van verandering: persoonlijk, school, maatschappij.
- Welke obstakels moeten overwonnen worden om dit te realiseren?

Laat de leerlingen hun antwoorden op deze vragen opschrijven op post-it's, gebruik een miro bord...
Laat leerlingen deze acties/gebeurtenissen chronologisch ordenen in categorieën die voor hen logisch zijn.
Deze kunnen ze nadien eveneens kort formuleren op papier.

Scholen en beleid:

- Lesgeven over respect en vriendschap.
- Programma's tegen pesten implementeren.

Samenleving:

- Maatschappelijke campagnes organiseren om pesten te stoppen.
- Online pesten bespreekbaar maken.

Wat kan ik doen:

- Helpen wanneer ik zie dat iemand gepest wordt
- Vriendelijk zijn tegen kinderen die vaak alleen zijn.

Nadien kijken we terug op de scenario's die we bedacht hebben en bespreken we welke het meest waarschijnlijk of haalbaar lijken.

4

STAP 4: DISCUSSIE

Laat elk groepje hun krantenkop en scenario aan de hand van hun grote vel papier voorstellen aan de klas:

- Wat is het toekomstbeeld?
- Hoe zijn ze tot dat scenario gekomen?
- Wat maakt dit scenario haalbaar of moeilijk?

Bespreek de scenario's in groepsverband en laat de leerlingen klassikaal kansen en uitdagingen van de geschetste scenario's identificeren. Ontdek samen de raakvlakken en unieke perspectieven in de inzichten:

- Wat vinden jullie van dit toekomstscenario?
 - Wat maakt dit scenario haalbaar of onhaalbaar?
 - Welke elementen van het scenario zouden moeilijk te realiseren zijn en waarom?
 - Wat vinden jullie goed/moeilijk aan dit idee?
- Welke acties kunnen al op korte termijn worden ondernomen om deze toekomst te realiseren/te vermijden?
- Hoe kunnen obstakels realistisch aangepakt worden?
- Wat kunnen scholen, beleidsmakers en gemeenschappen hieraan bijdragen?

5

STAP 5: REFLECTIE

Bespreek met de klas:

- Wat hebben we geleerd van de verschillende standpunten en scenario's die besproken zijn?
 - Hoe hebben andere perspectieven je eigen visie op de toekomst beïnvloed?
 - Welke ideeën zijn voor jou het meest overtuigend, en waarom?
- Welke ideeën van anderen vond jij sterk of verrassend?
- Wat zou jij willen doen om jouw scenario te helpen waarmaken (of vermijden)?
- Hoe kunnen we zorgen dat anderen (ouders, school, gemeente...) deze ideeën ook horen?

Tips voor leerkrachten om de eindresultaten te delen met anderen:

- Laat de kinderen hun posters ophangen in de school of toon ze op een oudermoment.
 - Je kan ook foto's maken en opsturen naar de lokale pers, of een brief schrijven aan het schoolbestuur of het gemeentebestuur.
 - Betrek andere klassen of zelfs ouders en buurtorganisaties.
-

FUTURE HEADLINES

